

Hamit TIRYAKI
İş Hukuku Uzmanı, Avukat

İŞE İADE DAVASINI KAZANANLARIN İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANMALARI

I. GİRİŞ

İşsizlik sigortası; bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybedenlerin, uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayarak kendilerinin ve aile fertlerinin zor duruma düşmelerini önleyen, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur.

İşsizlik Sigortası Kanununun uygulaması ile ilgili her türlü hizmet ve işlemlerin (primlerin toplanması hariç) yapılmasından Türkiye İş Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51 inci maddesine göre, sigortalı sayılanların iş sözleşmeleri, kendi istek ve kusurları dışında sona ermişse, Türkiye İş Kurumuna süresi içinde başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, iş sözleşmelerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

II. İŞE İADE DAVASINI KAZANANLARIN İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANMALARI

A. Genel Olarak

İş Kanununda, feshin geçersizliğine karar verilmesi üzerine işe alınmak üzere başvuruda bulunan işçiye ödenecek en çok dört aylık ücretten işsizlik ödeneğinin kesilip kesilmeyeceği noktasında özel bir düzenleme getirmemiştir. Ancak, 4477 sayılı Kanunu'nun 52/b. maddesine göre işsizlik ödeneği işsiz kalan işçiye verilir ve bu ödeneği almakta olan kimsenin gelir getirici bir işte çalışmaması gerekir. İşçinin gelir getirici bir işte çalışması durumunda ödenek kesilir ve alınan ödenekler Türkiye İş Kurumu'na iade edilir. Bu nedenle, işçinin boşta geçen en çok dört aylık süre içinde gelir getirici başka bir işte çalıştığı ortaya çıkması halinde, bu süre için ödenmiş olan işsizlik ödeneğinin Türkiye İş Kurumu'na iade edilmesi gerekir. İşe iade davasının kesinleşmesinden sonra işçinin çalıştırılmadığı en çok dört aylık süre için ücret ve diğer haklarını dava konusu yapması halinde yargılama seri usule göre değil, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 7.maddesi gereğince sözlü usule göre yapılmalıdır¹. Ancak 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nu yürürlükten kaldırarak 12.01.2011 tarihinde kabul edilen 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 447 nci maddesi ile bu düzenleme değişmiştir. Zira anılan maddedeki "Diğer kanunların sözlü

¹ Osman Güven ÇANKAYA, Cevdet İlhan GÜNAY, Seracettin GÖKTAŞ, Türk İş Hukukunda İşe İade Davaları, Ankara 2006, s.311.

yahut seri yargılama usulüne atf yaptığı hâllerde, bu Kanunun basit yargılama usulü ile ilgili hükümleri uygulanır”, hükmü gereği, iş hukuku ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda bu arada işe iade davalarında basit yargılama usulüne göre yargılama yapılacaktır.

B. Geçersiz Sayılan Fesih Nedeniyle İşsizlik Ödeneğinin Alınması

İşsizlik sigortasından işçinin işsizlik ödeneği alıp almaması, birden fazla seçenekle birlikte cevaplanması gereken işlemlerdir. Bu arada şu hususu belirtelim ki geçersiz sayılan fesihte (yani işe iade davasının açılmasına neden olan ilk fesihte) işten çıkış nedeni ne olarak belirtildi ise işsizlik ödeneği de bu nedene göre bağlanır ya da bağlanmaz. Aşağıdaki tabloda tüm işten çıkış kodlarına göre işsizlik ödeneğinden yararlanılıp yararlanılmayacağı tek tek gösterilmiştir.

GK FESİH KODU	SGK FESİH NEDENLERİ	KARŞILIĞI	DEĞERLENDİRME
01	Deneme süreli iş sözleşmesinin işverence feshi	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
02	Deneme süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
03	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi (istifa)	İstifa	Hak Kazanmaz
04	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı sebep bildirilmeden feshi	4447/a	Kazanır
05	Belirli süreli iş sözleşmesinin sona ermesi	4447/d	Kazanır
08	Emeklilik (yaşlılık) veya toptan ödeme nedeniyle	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
09	Malulen emeklilik nedeniyle	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
10	Ölüm	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
11	İş kazası sonucu ölüm	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
12	Askerlik	Askerlik	Kazanır
13	Kadın işçinin evlenmesi	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
14	Emeklilik için yaş dışında diğer şartların tamamlanması	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
15	Toplu işçi çıkarma	4447/a	Kazanır
16	Sözleşme sona ermeden sigortalının aynı işverene ait diğer işyerine nakli	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
17	İşyerinin kapanması	4447/e	Kazanır
18	İşin sona ermesi	4447/e	Kazanır
19	Mevsim bitimi (İş akdinin askıya alınması halinde kullanılır. Tekrar başlatılmayacaksa "4" nolu kod kullanılır)	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
20	Kampanya bitimi (İş akdinin askıya alınması halinde kullanılır. Tekrar başlatılmayacaksa "4" nolu kod kullanılır)	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
21	Statü değişikliği	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
22	Diğer nedenler	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
23	İşçi tarafından zorunlu nedenle fesih	4447/b	Kazanır
24	İşçi tarafından sağlık nedeniyle fesih	4447/b	Kazanır
25	İşçi tarafından işverenin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışı nedeniyle ile fesih	4447/b	Kazanır
26	Disiplin kurulu kararı ile fesih	İşçinin Kusuru	Hak Kazanmaz
27	İşveren tarafından zorunlu nedenlerle ve tutukluluk nedeniyle fesih	4447/c	Kazanır
28	İşveren tarafından sağlık nedeni ile fesih	4447/c	Kazanır
29	İşveren tarafından işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışı nedeni ile fesih	İşçinin Kusuru	Hak Kazanmaz
30	Vize süresinin bitimi (İş akdinin askıya alınması halinde kullanılır. Tekrar başlatılmayacaksa "4" nolu kod kullanılır)	Kapsam Dışı Fesih	Hak Kazanmaz
31	Borçlar Kanunu, Sendikalar Kanunu, Grev ve Lokavt Kanunu kapsamında kendi istek ve kusuru dışında fesih	4447/g	Kazanır

32	4046 sayılı Kanununun 21. maddesine göre özelleştirme nedeni ile fesih	4447/f	Kazanır
33	Gazeteci tarafından sözleşmenin feshi	4447/b	Kazanır
34	İşyerinin devri, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedeniyle fesih	4447/e	Kazanır
36	OHAL/KHK	İşçinin kusuru	Hak Kazanmaz.

Yukarıda yer alan işten çıkış kodlarına göre işçiye işsizlik ödeneği işsiz kaldığı dönem için bağlanır.

C. Feshin Geçersiz Sayılması ve İşçinin İşe İade Kararı

Kural olarak işsizlik ödenekleri, işsiz kalımdan sonraki dönem için ödenmesine rağmen işe iade davasının kazanılmasıyla hak sahibi olunan ödemeler, kararın kesinleşmesinden önceki çalışılmayan dönem için yapılmaktadır.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesine 11.09.2014 tarihinde yayınlanan 6552 sayılı Kanunla “22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesi gereği işe iade davası nedeniyle yatırılan primlerin son günü esas alınarak işsizlik ödeneği hak sahipliği belirlenir ve işsiz geçen dönem için ödeme yapılır” hükmü ilave edilmiştir. Böylece işe iade davasının kazanılmış olması tek başına yetmemekte, bu davanın sonuçlarından tam olarak yararlanmak için çalıştırılmayan 4 aylık dönemle ilgili olarak ücretlerin yatırılması ve bu ücretlerden de işsizlik sigortası priminin kesilmesi gerekmektedir. Duruma göre çalıştırılmayan bu süre 4 aydan kısa sürmüş olsa bile bu yeterli kabul edilmektedir.

Kısaca işe iade davasını kazanan işçinin 4 aylık dönem için priminin yatırılıp yatırılmaması önemlidir. Yatırılmış ise esas alınacak ücret bu son ücret olacak, işçinin kıdemi de bu süre kadar artacaktır.

Diğer önemli husus ise işe iade kararının kesinleşmesinden itibaren 30 günlük süre içinde başvuruda bulunmak gereklidir.

Buna göre ana ayırım 4 aylık süreye ilişkin primlerin yatırılıp yatırılmamasına bağlıdır.

4 Aylık Boşta Geçen Döneme İlişkin Sigorta Primlerinin Yatırılmış Olması

İşçi işe iade kararının kesinleşmesinden itibaren 30 gün içinde başvurusunu yapmalıdır.

İşe iade davası gereği yatırılan primlerin son günü fesih tarihi kabul edilerek hak sahipliği yeniden belirlenecektir. Burada işe iade kararı sonrası işçinin işe başlatılıp başlatılmamasının önemi bulunmamaktadır. Çünkü, işsizlik ödeneği geçmiş dönem için verilir, istisnaen geçmiş dönem için işsiz kalına gün sayısı az olursa, işsiz kalınacak gelecek dönem için de verilmeye başlanır.

İşsiz geçen dönem için işsizlik ödemesi yapılacaktır. Herhangi bir işyerinde çalışmamışsa, gelir getirici bir faaliyette bulunmamışsa, işsizlik ödeneği ödenir.

4 Aylık Boşta Geçen Döneme İlişkin Sigorta Primlerinin Yatırılmamış Olması

Geriye dönük dört aylık sigorta primlerinin yatırılmadığının tespiti halinde işe iade kapsamında işlem yapılmamaktadır. Bu durumda ilk fesih 4447/51 kapsamında ise başvuruda gecikilen süre düşülmek suretiyle işçinin hak sahipliği belirlenecektir.

Bazen de mahkeme kararına bakılmakta, kesinleşen ilamda işten çıkarmanın nedeni, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51 inci maddesi kapsamında olduğu anlaşılıyorsa, yine işsizlik ödeneği bağlanabilmektedir.

Özetle,

İlk fesihde işsizlik ödeneği ödenmemiş ve işe iade davasının kazanılmasıyla işçi eski işinde işe başlatılmışsa (4 aylık dönem için de ücretleri de ödeneceğinden) geçmiş dönemde işsiz kaldığı dönem için işsizlik ödeneği ödenir.

İlk fesihde işsizlik ödeneği ödenmiş ve işe iade davasının kazanılmasıyla işçi eski işinde işe başlatılmışsa (4 aylık dönem için de ücretleri de ödeneceğinden) geçmiş dönemde işsiz kaldığı dönem için yeni hak sahipliği esas alınarak işsizlik ödeneği ödenir.

İlk fesihde işsizlik ödeneği ödenmemiş ve işe iade davası sonrasında işçi işe başlatılmamışsa, işçiye (4 aylık dönem için de ücretleri de ödeneceğinden) fesih tarihi yenilenir ve sonraki fesih tarihine göre, işsizlik ödeneği bağlanır.

Diğer ihtimal ise, ilk fesihde işsizlik ödeneği ödenmiş ve işe iade davası sonrasında işçi işe başlatılmamışsa, işçiye (4 aylık dönem için de ücretleri de ödeneceğinden) fesih tarihi yenilenerek eski ve yeni hak sahipliğine göre aradaki fark verilir.

Bir başka ihtimalde ise, ilk fesih işsizlik ödeneğinin ödenmesini gerektiren bir fesih olmasına rağmen işçi işe iade davası açtığı için Türkiye İş Kurumuna gerekli başvuruyu yapmamış olabilir. İşe iade kararı sonrasında işveren işçiyi işe almamış, aynı zamanda da dört aylık ücretini de yatırmamışsa (dolayısıyla bu dört aylık dönem için işsizlik sigorta primleri de yatırılmamış demektir) işçi geç müracaatından dolayı mağdur olacaktır. Çünkü ilgili işsize ilk fesih nedeniyle işsizlik ödeneği bağlanacak olup, bu ödeneğin kendisine bağlanması için zamanında müracaat etmesi gerekir.

III. SONUÇ

İşe iade kararını alan işçinin davasının sonuçlanmasıyla birlikte elde edeceği hakların arasında işsizlik sigortasından alacağı ödemeler de bulunmaktadır.

Davanın kazanılması sonrası iki husus ön plana çıkmaktadır. İşe iade davasının kazanılması sonrası işverenin boşta geçen süreye ilişkin en fazla 4 aylık ücrete ilişkin primleri yatırması ve davayı kazanan işçinin süresinde Türkiye İş Kurumuna müracaat etmesidir. Söz konusu primlerin yatırılması durumunda yeni hak sahipliği gündeme gelmekte, primlerin son günü fesih tarihi olarak kabul edilmektedir. Yeni fesih tarihinde prim yatırılan süre 4 ay daha uzayacak belki ücret de artmış olacaktır.

İşe iade davasını kazanan işçinin işe başlatılıp başlatılmamasına bakılmaksızın yeni hak sahipliğine göre fesih tarihinden geriye gidilerek çalışılmayan günler için işsizlik ödemesi yapılmaktadır.